بسم الله الرحمن الرحيم

Menâhil

Yayın No: 17

Kitabın Adı:	Bu Yıl Hacca Gidemeyenlere "Zilhicce Risalesi"
Yazar:	İbrahim Gadban
Tashih&Redakte:	Abdullah Yıldırım
KapakTasarım:	Ebyar Turab
Baskı:	Çetinkaya Ofset (332 342 01 09) Fevzi Çakmak Mah. Hacı Bayram Cad. No: 18 Karatay/KONYA
Sertifika No:	25537
Cilt:	Ayyıldız Cilt-Matbaa (0535 8805058)
Baskı Tarihi:	Haziran/2019

İletişim

İhlas Kitabevi

Şükran Mah. Başaralı cd. No:6

Rampalı Çarşı no:12 Meram/KONYA

Tel: 0 332 350 4687

0 541 834 0273

www.ihlaskitabevi.com

BU YIL HACCA GİDEMEYENLERE

“ZİLHİCCE RİSALESİ”

İbrahim Gadban

GİRİŞ

Hacca gitmek, orada Rahmân'ın misafiri olmak, Rasûlullah'ın, ashabının ve tarih boyu tüm mü'minlerin yapageldiği hac menâsikine şahit olmak kuşkusuz tüm Müslümanların en büyük arzularındandır.

Hac, Allah'ın bu ümmete emrettiği en büyük ibadetlerden ve günahları döken en etkin amellerdendir. Hac, *"yeniden doğuş"*tur. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

> *"Kim Allah için hacceder ve bu esnada cinsel ilişkiye girmez, fıska düşürecek işler yapmazsa (hacdan) anasından doğduğu günkü gibi (günahsız) döner."*[1]

Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:

—Amellerin en faziletlisi hangisidir, diye sual edildi.

—*Allah'a ve Rasûlüne iman etmektir,* buyurdu.

— Sonra hangisidir, dendi.

—*Allah yolunda cihaddır,* buyurdu.

—Daha sonra hangisidir, dendi.

—***Kabul edilmiş bir hacdır,*** buyurdu.[2]

İşte böylesine müthiş faziletler yumağına sahip bir ameldir hac...

---

[1] Buhârî rivayet etmiştir.
[2] Buhârî rivayet etmiştir.

6 •••••••

EY HACCA GİDEMEYEN KARDEŞİM!

❶ Eğer bu yıl sana da hac nasip olmamışsa, bu yıl da tavaftan, telbiyeden ve Arafat'ta vakfe yapmaktan mahrum olmuşsan üzülme, endişelenme, mahzun olma! Hacca gidememişsen, hacca gidenlerin ecirlerinden de mahrum değilsin ya! Haccı kaçırmış olman, hacca gidenlerin ecirlerini kaçırdığın anlamına gelmiyor.

❷ *"Ramazan ayını iyi değerlendiremedim"*, *"o mübarek ayda gaflete düşüp gereği gibi kulluk yapamadım"* diyorsan işte ayağına müthiş bir fırsat daha geldi! Ramazan'ı telafi etmen ve onda ulaşamadığın kulluk makamını yakalayabilmen için Zilhicce'nin ilk on günü kaçırılmaması gereken harika bir fırsattır. Öyle ya, kerem sahibi Rabbimiz'in "kullarım mutlaka cennete gitsin" diye sunduğu fırsatlar zincirinin ardı arkası kesilir mi hiç?

❸ Şu an önümüzde öyle fırsatlar var ki, bu fırsatlar aslında hacıların bile kendisini elde etmek için çabaladığı, sırf onun için hacca gittiği müthiş fırsatlardır.

Onlar da ne mi diyorsun?

→Mesela günahlardan arınma,

→Mesela hata ve kusurlarla kirlenmiş amel defterini beyazlatma,

→Mesela ecirleri kat kat artırma,

→Mesela âlemlerin Rabbi olan Allah'a yakınlaşma...

Tüm bunlar, bu günlere erişen her mü'min kula sunulmuş fırsatlardır. Bu fırsatları elde etmek için ille de hacı olmana gerek yok; Allah subhânehu ve teâlâ, hacca imkân bulamayanlara da kereminden bu fırsatları bahşetmiştir.

8 ••••••

NEDEN ZİLHİCCE'NİN İLK ON GÜNÜ?

Öncelikle şunu hatırlatalım ki, Müslümanların birçoğu bu on günün faziletinden ve ne kadar büyük bir değere sahip olduğundan habersizdirler. Ne hikmettir bilinmez ama onların büyük bir kısmı Ramazan'ın değerini bildikleri kadar Zilhicce'nin değerini bilmemekte, bu nedenle de o günlere özgü ibadet ve taatleri yapamamaktadırlar. Oysa eskilerimiz, bu günlere kavuşmak için gözyaşı döker ve bu günlerin hayrına erişme adına için için Allah'a yalvarırlarmış. Onların iple çektiği bu günleri bizler maalesef çarçur etmekte, lâf-ı güzaflarla veya boş ve faydasız işlerle heba etmekteyiz. Ne diyelim, Allah'tan bir an önce bu gafletten bizleri kurtarmasını ve bu konuda bizlere şuur vermesini diliyoruz.

Zilhicce'nin ilk on günü, Allah katında müthiş faziletlere sahiptir. Bu faziletlerden bazılarını şu şekilde zikredebiliriz:

❶ Rabbimiz subhânehu ve teâlâ, Fecr Sûresi'nin girişinde bu on günün **gecelerine yemin etmiştir**.

وَالْفَجْرِ وَلَيَالٍ عَشْرٍ

"Fecre ve on geceye yemin ederim ki..." *(89/Fecr, 1, 2)*

Malum, Allah bir şeye yemin etmişse, o şey mahiyetini idrak ettiğimiz ve edemediğimiz birçok açıdan son derece önemlidir.

10 ••••••

—(Evet), Allah yolunda yapılan cihad da üstün değildir. Ancak malıyla ve canıyla cihada çıkıp, geri dönemeyen kimsenin cihadı böyle değildir, buyurdu. [8]

❻ Bu günlerin dokuzuncu günü *"Arefe"*dir. Bilir misin Arefe günü nedir?

◆ Bu gün, Allah'ın insanları cehennemden en çok âzad ettiği gündür. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

> *"Allah'ın, Arefe gününden daha çok kullarını ateşten âzad ettiği bir gün yoktur. Allah o gün kullarına yaklaşır ve 'Bunlar ne isterler ki? (İşlerini güçlerini bırakıp burada toplanmışlar) diyerek onlarla meleklerine övünür."*[9]

◆ Bu gün tutulan oruç, iki yıllık günahın affedilmesine sebeptir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

> *"Arefe günü tutulan oruç, geçmiş bir yılın ve gelecek bir yılın günahlarına kefâret olur"*[10]

◆ Ve yine bu gün, içerisinde dua edilen günlerin en hayırlısıdır. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

> *"En hayırlı dua, Arefe günü yapılan duadır. Benim ve benden önceki nebilerin söylediği en hayırlı söz: 'Lâ ilahe illallahu vahdehu lâ şerike leh, lehu'l-mulku ve*

[8] Buhârî rivayet etmiştir.
[9] Müslim rivayet etmiştir.
[10] Müslim rivayet etmiştir.

12 ••••••

Duaların reddedilmediği bu günlerde acaba biz ne yapacağız?

❽ Zilhicce'nin ilk on günü, **ibadetlerin analarının kendisinde toplandığı günler**dir. İbn Hacer der ki:

"Görünen o ki, Zilhicce'nin ilk on gününün (diğer günlerden daha) ayrıcalıklı olmasının sebebi; namaz, oruç, sadaka ve hac gibi ibadetlerin analarının kendisinde toplanmasındandır. Bu, onun dışında başka bir şeyde söz konusu değildir."[15]

İşte bu on gün, böylesine birçok fazileti içerisinde barındıran müthiş değerli günlerdir. Ama üzülerek söylüyoruz ki bizler, altından kıymetli bu harika günleri şeker almak, kıyafet bakmak ve tıraş olmak gibi çok basit ve teferruat işlerle heba ediyoruz.

Siz söyleyin, bu akıl kârı mıdır?

[15] Fethu'l-Bârî, 2/534.

BU ON GÜNDE NELER YAPALIM?

Zilhicce'nin ilk on gününde yapılacak o kadar çok ibadet, o kadar çok sâlih amel vardır ki, hamdolsun kul, bunlar sayesinde –hacca gidemese bile– gidenler kadar ecir alıp, kulluk makamının derecelerinde yükseklere doğru tırmanabilir.

Şimdi gelin, bu günlerde neler yapılabileceğine hep beraber göz atalım:

❶ ALLAH'I ZİKİR.[16]

Hacca gidemeyenlerin, altından değerli olan bu günlerde yapacağı en zahmetsiz amel, hiç şüphesiz *"zikir"*dir. Zikir; namaz, oruç ve gece kıyamı gibi kulu bitap düşürebilecek amellere nazaran çok daha kolay, çok daha basittir. Kolaylığı nedeniyle, özellikle bu sayılı günlerde ihmali asla söz konusu olmamalıdır.

Allah subhânehu ve teâlâ Kitabında, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de pak Sünnetinde Müslümanların bu günlerde zikirle meşgul olmalarını istemiştir. Rabbimiz buyurur ki:

---

[16] "Zikir" derken bununla asla sûfierden bazı güruhların yaptığı ve mutlak surette bidat olan **"höykürmeyi"** kast etmiyoruz. Bizim zikirle kastımız; Allah'ın ve Rasûlü'nün bize öğrettiği veya yapmamıza müsaade ettiği dualar ve virdlerdir. Müslüman, hayatının her karesinde Allah ve Peygamberi tarafından kendisine emredilen/tavsiye edilen zikirleri okuyarak Rabbini anmalıdır. Namazını, orucunu veya diğer ibadetlerini nasıl ki Rasûlullah'tan öğreniyorsa, zikrin nasıl yapılacağını da kesinlikle O'ndan öğrenmeli, içerisinde bin bir türlü hurafeler bulunan bir şeyi zikir diye yutturmaya çalışanlara itibar etmemelidir.

وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ•••

"Bilinen günlerde Allah'ı ansınlar." *(22/Hac, 28)*

Burada konu edilen *"bilinen günler"* ile Teşrik günleri de dâhil olmak üzere Zilhicce'nin ilk on günü kast edilmektedir. Âlimlerimizden bazıları ise bunu sadece Zilhicce'nin ilk on gününe hasr etmektedir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

> *"Allah katında Zilhicce'nin ilk on gününde yapılan amellerden daha kıymetlisi ve daha sevimlisi yoktur. Bu nedenle bugünlerde tesbîhi, tahmîdi, tehlîli ve tekbîri çok getirin!"*[17]

Bilindiği gibi tesbîh "subhânallah" demek, tahmîd "elhamdulillah" demek, tehlîl "lâ ilâhe illallah" demek, tekbîr ise "Allahu ekber" demektir.

Bu günlerde ağzımızı boş sözlerle değil, bu zikirlerle ıslak tutmalıyız.

Bu günlerde yapılacak zikir iki türlüdür:

1) Mutlak Zikir.

Bu, her hangi bir zaman veya mekân içerisinde yapılması bize emredilmeyen *"subhânallah", "elhamdulillah", "Allahu ekber"* ve *"lâ ilâhe illallah"* zikri gibi genel olan zikirlerdir. Zilhicce'nin ilk on gününde ve Teşrik günlerinde her yerde ve her zamanda yapılabilir. Sahabeden İbn-i Ömer gibi bazı zatlar, bu günlerde yollara ve çarşı pazarlara çıkar, Allah'ı zikrederlermiş. Bu şekilde Müslümanlara da zikrullahı hatırlatırlarmış.

---

[17] Sahîhu't-Terğîb ve't-Terhîb, 1248.

16 ••••••

- Çarşı-pazara girerken yaptığımız zikirler...

Tüm bunlar bu günlerde daha hassasiyetle yapmamız gereken zikirlerimizdir.

— ÖNERİMİZ VAR —

► Bu günlerde Allah'ı az değil, çok çok zikret. Çünkü:

وَالذَّاكِرِينَ اللهَ كَثِيراً وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْراً عَظِيمًا

"Allah'ı çokça zikreden erkeklerle çokça zikreden kadınlar var ya, işte onlar için Allah bir mağfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır." *(33/Ahzab, 35)*

► Allah'ı özellikle kimsenin görmediği yerlerde ve anlarda zikret. Çünkü: *"Kimsenin kendisini görmediği yerlerde Allah'ı anıp gözyaşı döken kişi, kendi gölgesinden başka bir gölgenin bulunmadığı Kıyamet gününde Allah Teâlâ tarafından gölgelendirilecektir.*[19]

► İnsanların gaflette olduğu anlarda Allah'ı zikretmeyi ihmal etme. Bu da daha çok insanların alış verişe daldığı ve dünyalıkların peşine takıldığı anlarda olur.

► Bu günlerde sakın ha Allah'ı anan o güzel ağzını boş sözlerle kirletme. Allah kendilerine rahmet etsin, Selef-i Sâlihîn, Zilhicce'nin ilk on günü içerisinde yanlış bir tek söz söylemekten bile çok sakınırmış.

Bir Örnek

Zâtın birisi, büyük hadis imamlarından birisi olan Ebu Zur'a er-Râzi'ye, Zilhicce'nin ilk on günü içerisinde İbnu Ebî Hâle'nin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in

[19] Buhârî ve Müslim rivayet etmiştir.

18 ••••••

Allah için ibret alalım ve bu tür önemli simaların hassasiyetleri artık bizlere bir şeyleri fark ettirsin.

Ne mutlu bu günlerde ağızlarını muhafaza etmeyi becerebilenlere!

❁❁❁

❷ ORUÇ.

Altından değerli olan bu günlerde hacca gidemeyenlerin yapacağı diğer bir ibadet ise, *"oruç tutmak"*tır. Oruç, zikre nazaran biraz daha zor olsa da ecir bakımından hiç de azımsanmayacak kadar büyük bir ibadettir.

İmkânı olanların bu günlerin tamamını oruçla geçirmesi meşrudur; lakin bir zorunluluk olarak değil, bir fazilet olarak meşrudur.

Hacca gidemeyenlerin, bu günlerin tamamını olmasa da en azından Arefe gününü mutlaka oruçlu geçirmesi güzeldir. Böylesi büyük fırsat asla kaçırılmamalıdır. Çünkü bu günün orucu bambaşkadır. Hacda olanlara ise bu günü oruçla geçirmek Efendimiz tarafından tavsiye edilmemiştir. [21]

Arefe gününün orucuna dair Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

> *"Arefe günü tutulan oruç, geçmiş bir yılın ve gelecek bir yılın günahlarına kefâret olur"*[22]

Subhânallah, bu ne büyük bir müjdedir!

---

[21] Hatta Ebu Dâvûd'un rivayetinde bunu yasakladığı söz konusudur. Bkz. 2444.

[22] Müslim rivayet etmiştir.

20 ••••••

►Eğer riyaya düşmeyeceğine kesin eminsen, kardeşlerini teşvik için önceden onu bildirmende bir beis yoktur. Ama burası her an ayakların kayabileceği bir noktadır; bu nedenle çok dikkatli ol!

►Midene oruç tutturduğun gibi, âzalarına da oruç tuttur. Gözün harama bakmasın, kulağın boş söz dinlemesin, ağzın boş söz sarf etmesin... İşte bunu başarabildiğinde gerçek orucu tutmuş olursun.

►Bu günlerde oruç tutarken bir taşla birçok kuş vur.

Nasıl mı?

Niyetini kontrol ederek...

Niyet öyle bir şeydir ki, bazen insana yapamadığı amelden birçok sevap kazandırır. Sen bu amelinde bir niyetle:

- Rasûlullah'a ittiba etmeyi,
- İradeni güçlendirmeyi,
- Şehvetini kırmayı,
- Şeytanını kızdırmayı,
- Hacıların ecrine ortak olmayı,
- Ve tabi ki en önemlisi Rabbini razı etmeyi amaçla.

O zaman amelin, tıpkı bir kar parçasının zirvelerden aşağıya yuvarlanırken yanına birçok kar tanesini de katarak devasa bir çığa dönüşmesi gibi çoğalıp artacaktır. Bir farkla ki, kar aşağı yuvarlanırken, senin amelin yukarı doğru yükselecektir.

إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ

22 •••••••

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, senenin günleri içerisinde kabule en şayan ve kıymet bakımından en değerli olan duanın Arefe günü yapılan dua olduğunu bildirmiştir.

"En hayırlı dua, Arefe günü yapılan duadır."[26]

Diğer bir rivayette ise şöyle buyrulur:

"En değerli dua, Arefe günü yapılan duadır."[27]

Genel olarak Zilhicce'nin on gününde, özel olarak da Arefe gününde bol bol dua etmeli, nefsimiz başta olmak üzere gerek ehlimize gerek akrabalarımıza gerekse tüm kardeşlerimize her türlü hayrı dilemeliyiz. Özellikle insanların kıyafet değiştirdiği gibi akide değiştirdiği şu kasvetli günlerde dinimiz üzere sebat edebilmek için Rabbimize samimiyetle yalvarmalıyız. Ayrıca dualarımızda zor günler geçiren mazlum ümmetimizi de unutmamalıyız.

— ÖNERİMİZ VAR —

►Bu günlerdeki dualarımızı farz namazların bitiminde daha çok yapabiliriz. Çünkü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in namazda en çok dua ettiği yerlerden birisi burasıdır. "Namazın bitimi" sözümüzle salli-bârik dualarından sonrasını kast ediyoruz. Burası genelimizin "Rabbena" diye bilinen Kur'ânî duayı okuduğu yerdir. Burada uzun uzun dua etmek çok güçlü bir sünnet olmasına rağmen maalesef halkımız tarafından terk edilmiştir. Unutulan bu sünneti yeniden hayata geçirerek hem bir sünneti ihya etme ecrine sahip olabilir hem de dualarımızın daha çok kabulüne kapı aralayabiliriz.

---

[26] Tirmizî rivayet etmiştir.
[27] İmam Mâlik rivayet etmiştir.

24 •••••••

öncelikle "gece namazının" kast edildiğini aklımızdan çıkarmamamız gerekir; zira namaz içerisinde Kur'ân okumak başta olmak üzere, gece kıyamında yapabileceğimiz diğer her türlü ibadet mevcuttur. Yani dua etmek de zikir yapmak da tefekkürde bulunmak da aslen bu namaz içerisinde vardır. Dolayısıyla gecesinde namaz kılan bir kişi, otomatik olarak bu sayılan ibadetlerin hepsini yapmış olacaktır.

İşte bunun için bu mübarek günlerin gecelerinde mutlaka teheccüd namazı kılmak gerekir.

Rabbimiz'in ***"On geceye yemin ederim ki..."*** *(89/Fecr, 2)* buyruğuyla, râcih olan görüşe göre Zilhicce'nin ilk on gecesi kast edilmektedir. Âlemlerin Rabbi bir şeye yemin etmişse, bilmem onun fazileti için başka bir şey söylemeye hâcet var mıdır? Allah bu gecelere yemin edecek kadar önem atfetmişse, bizlerin bu önemi idrak etmesi ve hakkı ile gereğini yerine getirmesi gerekmektedir.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gece kıyamı ile alakalı olarak şöyle buyurur:

> *"Kim geceyi 'on' ayetle ihya ederse gâfillerden yazılmaz. Her kim 'yüz' ayetle ihya ederse hakkıyla ibadet edenlerden kaydedilir. Kim de 'bin' ayetle ihya ederse kantar kantar sevap elde edenlerden yazılır."*[29]

> *"Geceleri namazla kıyamda durunuz. Çünkü bu sizden önceki sâlih insanların yolu, Rabbinize yaklaştırıcı, kötülükleri örtücü ve günahları yok edicidir."*[30]

---

[29] Hâkim rivayet etmiştir. Hadis *"sahih"*tir.

[30] Tirmizî rivayet etmiştir. **NOT:** Gece namazının faziletini anlatmak başlı başına müstakil bir risalenin konusu olduğu için burada daha faz-

26 ••••••

Ayrıca bunun, kulu *"Allah'ı çokça zikredenler"* makamına ulaştırdığını da biliyor muydun?

> *"Bir kimse geceleyin karısını uyandırır da beraberce veya her biri kendi başına iki rek'ât namaz kılarlarsa, Allah'ı çokça zikreden erkekler ve Allah'ı çokça zikreden kadınlar arasına yazılırlar."*[32]

►Zilhicce'nin ilk on gecesini "firesiz" değerlendirebilmek ve her gecesinde muhakkak kalkabilmek için bazı hususlara dikkat etmek gerekir. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz:

a) Az Yemek. Akşamları çok yemek insanı rehavete düşüreceği için hâliyle gece namazını zorlaştırır. Bu nedenle, özellikle bu değerli günlerde yatmadan önce mide tıka basa doldurulmamalıdır.

b) Kaylûle Uykusu Uyumak. Kaylûle, gündüzün ortasında bir süreliğine uykuya çekilerek istirahat etmek demektir. Kişi bu istirahatıyla gece ibadetine daha kolay kalkacaktır.

c) Yatağı Sertleştirmek. Aşırı derecede yumuşak, son derece konforlu ve neredeyse içine gömüldüğümüz yataklar, bizleri gece namazından alıkoyan yataklardır. Özellikle bu değerli günlerde geceleri kıyam etmek isteyenlerin, minder tarzı daha mütevazı yatakları tercih etmesi güzel olur.

d) Günahlardan Uzak Durmak. Adamın birisi İbrahim b. Ethem'e:

—Ben gece kalkmaya güç yetiremiyorum; bana bir reçete yazar mısın, dedi.

---

[32] Ebu Dâvûd rivayet etmiştir.

28 ••••••

Kur'ân'ı gereği gibi ve hakkını vererek okumak; kişiye sayısını ancak Allah'ın bilebileceği kadar sevap kazandırmasının yanı sıra, kalbi en çok cilalayıp parlatan, manevî hastalıklardan kurtaran, gönle neşe ve huzur veren ameliyedir aynı zamanda.

Kur'ân okumanın sevabı hakkında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şu sözünü bilmek yeterlidir.

> *"Kim Kur'ân'dan bir harf okursa onun için bir iyilik vardır. Her bir iyiliğin karşılığı ise on sevaptır. Ben 'elif-lâm-mîm' bir harftir demiyorum; bilâkis 'elif' bir harftir, 'lâm' bir harftir, 'mîm' de bir harftir."*[34]

Ama Rabbini ve dinini doğru tanıma derdi olan bir kimsenin sadece sevaba odaklanması doğru değildir. Önemli olan anlamaya yönelik bir okuma yapmaktır. Zaten bu olduğunda sevap kaçınılmaz olarak beraberinde gelecektir.

Özellikle tedebbür ve manaları üzerinde derin düşüncelerle yapılan bir kıraat, manaevî açıdan kişiye sayılamayacak kadar fayda sağlar. İbn Teymiyye rahimehullah der ki:

"Kur'ân'ı emredildiği şekil üzere okumak kalbe büyük bir iman kazandırır. Ve yine kalbin yakînini, mutmainliğini ve şifasını artırır." [35]

Bu bakımdan, özellikle bu faziletli günlerde ve bu günlerin gecelerinde fırsat buldukça veya özel fırsatlar çıkararak nitelikli bir Kur'ân kıraati yapmak gerekir. İbn Kayyım rahimehullah der ki:

---

[34] Tirmizî rivayet etmiştir.
[35] Mecmuu'l-Fetâvâ, 1/165.

30 ••••••

"Kur'ân okuma" derken sadece Arapçasından tilavet etmeyi kast etmediğimiz herhalde izahtan vârestedir.

— ÖNERİMİZ VAR —

►İmkânın varsa bu on günde baştan sona bir hatim yaparak ecirlerini katlayabilirsin.

►Yine bu on gün için kendine **özel bir sûre** belirleyip onun üzerinde tefekkür yapabilirsin.

►Bu on günün her gecesinde yatmadan önce *"âmenerrasûlu"* diye bilinen Bakara Sûresi'nin son iki ayetini okuyabilirsin. Bu da Kur'ân'la irtibatı koparmamak için önemlidir.

Bu iki ayetin faziletine dair şu hadise bir kulak ver:

"Her kim (yatmadan önce) Bakara Sûresi'nin sonundan iki ayeti okursa, bu, ona yeter."[38]

Acaba bu ayetler hangi konuda ona yeter?

a) *Kendisine eziyet veren her şeyin şerrine karşı ona yeter.*

b) *Gece namazına kalkamazsa, onun ecrini alma hususunda ona yeter.*

►Kur'ân'ı nasıl okuman gerektiğini ve okurken onunla nasıl etkileşim içerisine gireceğini öğrenmek istiyorsan sana *"Davacın Peygamber Olursa?"* adlı eserimizi tavsiye ederiz. Bu kitap, Kur'ân okumayla alakalı önemli konuları ele almaktadır.

❁❁❁

❻ HARAMLARDAN SAKIN.

[38] Buhârî rivayet etmiştir.

32 ••••••

lah kıskanır. Allah'ın kıskanması, haram kıldığı şeyleri mü'min kulunun işlemesidir." [41]

Hele çarşı-pazarlarda çalışan kardeşlerimizin bu konuya daha çok özen göstermeleri gerekir; çünkü sözüm ona bayram için kıyafet almaya çıkan giyinik çıplaklar bu alanlarda daha yoğun bulunmaktadır.

►Gıybet gibi ağzımızı kokutan kötü hasletlerden bu günlerde özellikle daha çok sakınmalıyız.

►Boş konuşmaları terk etmeliyiz.

►Günah işlenen ortamlarda durmamalıyız. Sigara içenlerin yanında durmamak da buna dâhildir. Bu mübarek günlerde onların münkerlerine şahit olmamalıyız.

❁❁❁

[41] Buhârî ve Müslüm rivayet etmiştir.

DAHA NELER YAPABİLİRİM?

Bu saydığımız maddelerin yanında şu amelleri de yaparak bu günlerimizi daha güzel değerlendirebiliriz:

① Tevbe ve istiğfarlarımızı artırabiliriz. Tevbe ve istiğfar için de en ideal lafızlar, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sürekli dillendirdiği:

"Estağfirullah",

"Estağfirullâhe ve etûbu ileyh",

"Rabbiğfirli" gibi lafızlardır.

② Allah'a yaklaştırıcı manevî dersler dinleyebiliriz. Bu günlerde ticareti gereği fazla bir şeyler yapma imkânı bulamayanlar, bulundukları ortamlarda sahih bilgiler veren dersler dinleyerek bu günleri değerlendirebilirler.

③ Namazlarımızı artırabiliriz. Bu günlerde özellikle *"kuşluk namazına"* ve yine her abdestten sonra kılınan *"abdest namazına"* özen gösterebiliriz.

④ Namazlarımızı kardeşlerimizle cemaatle kılabiliriz. Bu da az işle çok ecir kazandıran amellerdendir.

⑤ Sadaka verebiliriz. Özellikle de Kurban Bayramına yaklaşıldığı için ihtiyaçların artması nedeniyle etrafımızda fakir olan Müslümanların ihtiyaçlarını karşılayabilir ve maddî desteklerimizle onları sevindirebiliriz. Bu da bu günlerde işlenecek en ideal amellerdendir.

⑥ Sıla-ı rahim yapabiliriz. Bu bağlamda annebabamızı, kardeşlerimizi ve bilumum akrabalarımızı ziyaret edebiliriz. Bunun neticesinde karşılıklı nasihatleşmeler

söz konusu olur. Bu da hem bizdeki hem de onlardaki eksikliklerin gitmesine yardımcı eder.

⑦ Kabir ziyareti yapabiliriz. Bu bize ölümü, kabir sorgusunu, âhireti, amellerimizin hesabını vereceğimiz hesap gününü hatırlatır; bizi daha iyi bir kulluğa sevk eder.

⑧ İtikâfa girebiliriz. Malum, itikâf ibadeti sadece Ramazan'a özgü bir şey değildir. Meşru olan her mescidde her an yapılabilir. Kardeşlerimizle programlar yaparak itikâfa girebiliriz. Batıl işlerle meşgul olmama açısından bunun çok önemli bir yeri vardır.

Ve daha nice sâlih, güzel ve Rabbimizi razı edecek değerli ameller...

HAC SEVABINA DENK SAYILAN AMELLER

Giriş bölümünde de söylediğimiz gibi, İslam bazı amelleri yapmayı sanki hac yapmak gibi kabul etmiş, onları yapanlara hacılara verilen ecrin aynen verileceğini vaad etmiştir. Bu amellerden bazıları şunlardır:

❶ SABAH NAMAZINDAN SONRA BEKLEYİP İKİ REKÂT "İŞRAK NAMAZI"[42] KILMAK.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

> *"Her kim sabah namazını cemaatle kılar sonra oturup güneş doğuncaya kadar Allah'ı zikreder sonra da iki rekât (işrak) namazı kılarsa, bir hac ve umre yapmış gibi sevap kazanır."*[43]

Bazı rivayetlerde bunun "tam bir hac ve umre" kaydı ile kayıtlandığı ifade edilir. Ve bu söz üç kere tekrarlanır. Yani bu ameli yapana eksiksiz bir hac ve umre sevabı vardır.

Subhanallah, bu ne büyük bir mükâfattır!

Bu amel, hac sevabına denk gelecek kadar büyük ve değerli bir amel olmasına rağmen, sırf içerisinde uyku ile mücadele söz konusu olduğu için ümmet tarafından artık

---

[42] Bazı âlimlerimiz "işrak namazı" ile "duha namazı"nın aynı şey olduğunu söylemişken; bazıları da güneş doğduktan sonra bir mızrak boyu yükseldiğinde kılınan nafile namaz "işrak namazıdır", güneş ilerleyip sıcağını iyice hissettirdiği zaman kılınan namaz ise "duha namazıdır" demişlerdir. Bu ikinci görüş –Allahu a'lem- daha doğrudur.

[43] Tirmizî rivayet etmiştir.

neredeyse terk edilmiş, unutulmuştur. Aslı itibariyle çok da zor olmayan kolay bir ameldir.

Bu hadise göre bir Müslüman, tam ve eksiksiz bir hac ecri almak istiyorsa yapacağı üç şey vardır:

1- Mü'min kardeşleriyle bir arada cemaatle sabah namazı kılmak,

2- Namazdan sonra namazgâhtan ayrılmadan oturup güneş doğana kadar Allah'ı zikretmek,

3- Güneş doğduktan sonra iki rekât işrak namazı kılmak.

Buradaki *"güneş doğana kadar"* ifadesini başka hadislerin yardımıyla *"güneşin yükselip artık nafile namaz kılmanın mekruh olmayacağı vakit girene kadar"* şeklinde anlıyoruz. Nafile namaz kılmanın artık mekruh olmayacağı vakit, güneşin doğup bir mızrak boyu yükselmesi ile başlar. Bu da ortalama güneş doğduktan 40 veya 45 dakika sonra söz konusu olur. Buna göre namazgâhta oturan birisi, bu süre zarfına kadar yerinden ayrılmadan Rabbini zikretmeli, sonra da namazını kılmalıdır.

"Acaba bu kadar basit bir amelle hac ecrini almak nasıl mümkün olabilir?" diye akla bir sorunun takılması mümkündür. Buna şöyle cevap veririz:

1- İslam, bazı amellere, basit ve kolay olmasına rağmen çok büyük mükâfatlar vaad etmiştir. Bu, dinde bilinen bir husustur ve tamamen Allah'ın biz kullarına olan ikramıdır. Allah'ın ikramı sorgulanamaz; dilediğine dilediği gibi ödül, ecir ve mükâfat verebilir.

38 ••••••

getirmiş sayılmaz. Ama onun bu zikri, kendisine on köle âzad etmiş kadar sevap kazandırır. İşte bu hadisleri bu minvalde anlamak, zihinlerde oluşacak şüpheleri izale eder.

❷ MESCİDLERE İLİM ÖĞRENMEK VEYA ÖĞRETMEK MAKSADIYLA GİTMEK.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

> *"Her kim mescide, sadece bir hayrı öğrenmek veya öğretmek amacıyla gelirse, ona haccı tam olan bir hacının ecri gibi ecir verilir."*[45]

Bir Müslüman, hâlis bir niyetle ilim öğrenmek veya öğretmek amacıyla mescide giderse mutlaka Rasûlullah tarafından vaad edilen bu ecre nail olur.

Hadiste mevzu bahis edilen mükâfat, öncelikle mescidlerde akdedilen ilim halkaları için söz konusudur. Peki, mescidlerin olmadığı veya olup "dırar" hükmünde sayıldığı yerlerde durum ne olacak?

Böylesi ortamlarda bir Müslüman, niyetini sahih tutması şartıyla, mescid haricinde ilim paylaşılan herhangi bir yere giderse, ortada imkânsızlık söz konusu olduğu için inşâallah bu mükâfata nail olması umulur. Özellikle mescidlerin fonksiyonunu yitirdiği şu günümüzde, ilim adına akdedilen her yere bu niyetle gitmek gerekir.

❸ BİR MÜSLÜMANI HACCETTİRMEK.

İslam, hayra aracılık edenlere tıpkı o hayrı yapanlar gibi ecir vaad etmiştir. Rabbimiz şöyle buyurur:

---

[45] Taberânî rivayet etmiştir. Hadis *"hasen"* veya *"sahih"*tir.

40 •••••••

İmam Müslim'in rivayetinde bunun "Rasûlullah ile beraber yapılan bir hacca" denk geleceği ifade edilmiştir.

Umre yapmayı murad eden kardeşlerimiz, bu umrelerini Ramazan'a denk getirmeleri durumunda umrelerinin yanında bir de hac ecri kazanacaklardır. Hem de Rasûlullah ile beraber yapılan bir hac ecri...

Bu sayılanlar, hac sevabına denk gelecek değerli bir takım amellerden bazılarıdır. Hadis kitaplarında, sırf farz namazlarını kardeşleriyle beraber kılmak için mescide gitmek ve anneye iyilik etmek gibi bu sayılanların dışında da hac sevabına muadil görülen bazı ameller mevcuttur.

Rabbim hacca gidemeyen tüm kardeşlerimize bu amelleri yapmayı kolay kılsın ve onları bu büyük ecirden mahrum etmesin. (Allahumme âmîn)

❁❁❁

HANGİSİ DAHA EFDAL?

Risalemizin sonuna doğru konuyla alakalı akla takılması muhtemel olan iki soruyu cevaplandırmak istiyoruz.

❶ Bu sorulardan ilki, Zilhicce'nin ilk on gününün mü, yoksa Ramazan'ın son on gününün mü daha efdal olduğuyla alakalıdır.

Acaba gerçekten hangisi daha faziletli ve üstündür?

Bu soru: *"Zilhicce'nin ilk on günü mü, yoksa Ramazan'ın son on günü mü daha efdaldir?"* denilerek Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye rahimehullah'a sorulmuş, o da *"Fetâvâ"*sında buna şöyle cevap verilmiştir:

"Zilhicce'nin ilk on günü Ramazan'ın (son) on gününden daha faziletlidir. Ramazan'ın son on gecesi ise, Zilhicce'nin ilk on gecesinden daha üstündür."[49]

İbn Teymiyye'nin verdiği bu harika cevabı öğrencisi İbn Kayyım rahimehullah değerlendirmiş ve neticesinde cevabın kalitesine dikkat çekerek şöyle demiştir:

"Akıllı bir insan, bu cevabı düşündüğünde onun sadra şifa yeterli bir cevap olduğunu görür. Çünkü normal günlerde işlenen ameller arasında Allah'a, Zilhicce'nin ilk on gününde işlenen amellerden daha sevimlisi yoktur. Arefe günü onun içindedir, kurban günü onun içindedir, terviye günü[50] *onun içindedir... Ramazan'ın son on gece-*

---

[49] Mecmuu'l-Fetâvâ, 25/154.

[50] Zilhicce'nin sekizinci günü, yani Arefe gününden bir önceki gün "Terviye" günüdür. Terviye sözlükte; sulama, suya kandırma, bir işi yaparken enine boyuna düşünüp taşınma gibi anlamlara gelir. Bu güne

sine gelince; bu geceler, Rasûlullah'ın tamamını ibadetle geçirdiği 'ihya geceleri'dir. Bin aydan daha hayırlı olan gece (Kadir gecesi) onun içindedir. Artık her kim, (bu konuda) bu detaydan başka bir şeyle cevap verirse, sahih bir delil getirmesi kendisine mümkün olmaz."[51]

Buna göre Zilhicce'nin ilk on günü **gündüzleri itibariyle** Ramazan'ın son on gününün gündüzlerinden daha faziletlidir. Ama gecelere gelince; hiçbir gece Ramazan'ın son on gecesinden üstün olamaz. Ramazan'ın son on gecesi, Rasûlullah'ın onları aralıksız ihya etmesi ve içerisinde Kadir gecesi olması hasebiyle her geceden daha efdaldir. Buna Zilhicce'nin ilk on gecesi de dâhildir.

❷ Bu sorulardan ikincisi ise, Zilhicce'nin dokuzuncu günü olan Arefe'nin mi, yoksa Zilhicce'nin onuncu günü olan Kurban bayramının mı daha üstün ve faziletli oluşuyla alakalıdır.

Acaba gerçekten de bunlardan hangisi daha efdaldir?

Bu soru da tıpkı bir önceki soru gibi: *"Arefe günü mü, Cuma günü mü, Ramazan bayramı günü mü, yoksa Kurban bayramı günü mü daha faziletlidir?"* denilerek İbn Teymiyye'ye sorulmuş, o da şöyle cevap verilmiştir:

"Haftanın günlerinin en faziletlisi, âlimlerin ittifakıyla cuma günüdür. Senenin günlerinin en faziletlisi ise, kurban günüdür. Bazı âlimler bunun Arefe günü olduğunu söylemiştir ama birinci görüş daha râcihtir; çünkü

"Terviye" denmesinin sebebi, hacıların o gün Zemzem suyundan çokça içip develerini de bolca sulamalarındandır. Istılahta ise hac menâsikinin ifa edilmesine başlandığı gündür. Hacılar o günde artık Mekke'den Minâ'ya doğru yola çıkarlar.

[51] Bedu'l-Fevâid, 4/242.

44 •••••••

SON OLARAK

Konumuzla alakalı olarak önemli gördüğümüz şu iki hususun altını çizerek siz kardeşlerimize veda etmek istiyoruz:

❶ Bu günleri hakkıyla eda edebilmek için Zilhicce ayının hilalini gözetlemek ve bu ayın hangi gün başladığını iyi tespit etmek gerekir. Allah'ın ahkâmını hiçe sayanların bizim aylarımızı tespit noktasında söz söyleme hak ve salâhiyetleri yoktur. Bu nedenle Müslümanların kendi imkânlarıyla bu tespitleri yapmaları veya yaptığını iddia edenlerden güvendiklerinin sözleriyle amel etmeleri gerekir. Aksi halde hayrın büyük bir kısmından mahrum olabiliriz.

❷ Kurban kesme imkânı olan kardeşlerimizin, Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in dikkat çektiği şu hususa dikkat etmeleri gerekir:

> *"Zilhiccenin onu girdiğinde sizden kim kurban kesecekse, (kurbanını kesinceye kadar) saçından ve tırnaklarından bir şey almasın."*[53]

Bu hadis, Kurban bayramında kurban kesmek isteyen bir Müslümanın, Zilhiccenin ilk gününden kurbanını kesene kadarki süre içerisinde saçlarını, sakallarını ve vücudundaki sair kıllarını tıraş etmesini yasaklamaktadır. Ve yine el ve ayak tırnaklarını kesmeyi de bu yasağa dâhil etmektedir.

---

[53] Müslim rivayet etmiştir.

Buna göre, kurban kesecek bir Müslümanın Zilhicce ayı girmeden tıraşını olması, saçını, sakalını, bıyığını ve tırnaklarını düzeltmesi gerekmektedir. Böylesi kimselerin toplumda adet edinildiği üzere bayrama yakın bir zamanda tıraş olmaları hoş değildir. Hatta âlimlerimizden bazıları bunun caiz olmadığını dahi söylemiştir.

Kurban kesmeyecekler için ise böylesi bir yasaklama söz konusu değildir.

❁❁❁

VE BİR DUA...

Ey bağışlanmamız için biz kullarına binlerce fırsat sunan Kerem sahibi Rabbim! Sen bize bu mübarek günlerin hayırlarını ihsan et. Bizleri bu günlerdeki faziletli amellerden yoksun kılma. Hacca gidemediğimiz için hacı kardeşlerimizin ecirlerinden mahrum eyleme. Bizi bağışla, bizi affet, bize merhamet et.

Ümmet olarak zayıflığımızı, acizliğimizi, mazlum ve mahzûn oluşumuzu sadece Sana şikâyet ediyoruz. Kâfirlerin bize galebe çalmasından, imanlarımıza göz dikmelerinden, çocuklarımız üzerinde kötü emellerini gerçekleştirmelerinden Sana sığınırız.

Nerede İslam'ından dolayı zulüm gören bir mazlum varsa ona yardım et, onu koru, ona sahip çık. Onun destekçisi Sen ol Allah'ım.

Tüm esir ve mahkûm kardeşlerimizin esaret bağlarını çöz ve bir an önce hayırla onları ailelerine kavuştur.

Senin dinini yüceltmek için doğuda ve batıda gayret eden tüm kardeşlerimize sebat ver ve onları yakın bir zafere ulaştır.

Ey merhametlilerin en merhametlisi! Bizi rahmetinle sâlih kulların arasına kat. (Allahumme âmîn)

Ve'l-hamdu lillahi rabbi'l-âlemîn